Клочков Ілля Володимирович,
кандидат філософських наук,
доцент Національного університету харчових технологій

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТ1 У ТВОРЧОСТ1 Е. МУНЬЕ

Сучасний світ, з усіма його альтернатийними претензіями, відчайдушними спробами інтелектуального оптимізму, не в змозі викреслити з орбіти власного існування проблему формування і розвитку людини як особистості. Неоднозначна постановка питання, засвідчує про складність свтоглядної ситуації, безпосередньо пов'язаної з умовами внутрішнього розвитку ниншньої цивілізації.

Поруч з яскравими гаслами про розкуту поведінку, лібертінаж різнопланових тематичних дискурсів адекватних вимогам сучасності, вияскравлюють моделі діалогічного характеру, що впливають на автентичне, в герменевтичному розумінні, переосмислення історико-філософської традиції XX століття.

Без врахування досвіду минулого, історичної пам'яті, ми не в змозі повністтю охопити поміркованим поглядом обрій сучасності, зрозуміти самих себе. Замислюючись над питаниями дня сьогоднішнього нам, так чи інакше доводиться звертатись до спадщини минулого. Врешті-решт, пошук вщповідей на загальнозначимі питания у філососфсько-комунікативному просторі, зрошують конструктивне спрямування душі, вимагають усебічного погляду на розвиток проблеми, що вже отримала унікальне визнання у часі.

Продовження творчих дискусій засвідчує про неминучість життєвої ситуації, проблемність й метацінність існування. А також, провокуються самою людиною, з метою відновлення пошуків відповідей на ключові проблеми буття. Без цього не існує perrenis quedam philosophia (неприйдешня мудрість філософії), згасає життя.

Феномен особистості, з урахуванням теоретичних концептів, специфічних рис людини як індивідума, індивідуальності та особи, має ґрунтовну розробку

у європейській і світовій традиції. Сама проблема започатковується ще у межах східної парадигми філософування, творчості Сократа і Платона. Надалі отримує визначення у патристиці, пізній схоластиці доби Середньовіччя, гуманізмі Відродження, інтелектуальних трансформаціях XVII - XVIII ст., під час розвитку філософії життя й екзистенціалізму XIX - XX ст.

А що вже говорити про структурну інтенсифікацію методів дослідження кросдисциплінарного порядку на Заході та США, фундаментальні розвідки у сфері соціології, нейрохірургії і клінічної психіатрії, що доповнюють картину своїми раціональними ремінісценціями [Niddam J., The place percon in a social ife. - Washington, 1991. - P. 100].

Специфічного значення проблема розвитку особистості отримує у творчості видатних філософів, учених і митців XX ст. (М. Бердяєва, Л. Шестова, В. Розанова, Ж.-П. Сартра, А. Камю, Ж. Марітена, Г. Марселя, Ж. Лакруа, Л. Бінсвангера, В. Франкла, В. Райха, Є. Фромма, Г. Маркузе, О. Гакслі, А. Мердок, В. Голдінга, Дж. Фаулза, Дж. Морроу, С. Далі, Л. Бунюєля, Ж. Л. Годара, Ф. Фелліні, М. Антоніоні).

Неоднозначним, з точки зору теоретичного обгрунтування проблеми є творча спадщина відомого французського мислителя, засновника журналу “Esprit” Е. Мунье (1905-1950). Звертаючись до різних комплементарних версій світової філософії, він грунтовно проаналізував формування внутрішніх, духовних зусилль людини, яка скеровує власні життєві проекти до нагальних потреб суспільства, запитів інших людей.

Проблема особистості набуває при цьому неоднозначного тлумачення, у світлі глобальних характеристик життя співзвучних нашому часу. Така світоглядно-теоретична інтеграція знання, спрямована не лише на визнання, а й до подолання тотальної кризи - загибелі людини [Мунье Э. Персонализм, - М., 1994. - С. 56].

По-перше, у своїх працях "Відтворити Ренессанс", "Маніфест персоналізму", "Персоналістська і комюнітарна революція", "Вступ до екзистенціалізму" Мунье визначає особистість не як змістовний рефрен або

формально-рефлексивну діяльність людини, а скоріше у значенні присутності, спрямованої до актуалізації внутрішнього Я і самоусвідомлення. Внаслідок цього вибудовується цілісний комплекс світоглядних проекцій, спрямованих на усунення ефемерних фрагментів індивідуально-нестабільних персонажів, які за інерцією продовжують існувати під супроводом моди і узвичаєних помилок більшості. Головним в процесі формотворення стає інтерпретація незавершеного образу духовного світу особистості - вищого за час, набагато змістовнішого об'єктивності [Мунье Э. Манифест персонализма. - М., 1999. - С. 210].

Особистість не є тотальним об'єктом для людини, а має незавершений, динамічний характер, що передбачає наявність трьох вимірів: тілесного (призначення), універсального (відтворення) та спрямованості довкола (співучасті). З іншого боку, особистісне начало тісно пов'язане з формуванням соматичного й екзистенціального порядків.

По-друге, мислитель зазначає, що особистість не в змозі досягти й остаточно розкрити себе, якщо не залучається до суспільства. Відтак мова вже йде про формування трьох вимірів особистості: 1) медитації, як пошуку покликання; 2) заперечення того, що містить у собі покликання - власне відтворення; 3) самовідваги або відкритості до проблем інших. Якщо людина позбавлена цих трьох ознак, то її навряд чи можна вважати осо-бистісттю [Реале Д., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 4: От романтизма до наших дней. - СПб., 1997. - С. 503].

По-третє, проблема особистості розглядається Е. Мунье у порівнянні з проблемою необ'єктивованості, невловимості того, що знаходиться у русі, торує власним життєвим шляхом - самості людини. Існувати для неї, означає бути з іншими (людьми, речами, предметами). Особистість є незавершеною присутністю, а також отримує унікальні темпоральні характеристики. Вона не належить теперішньому часу, не намагається сховатись у минулому, і навіть на занурюється до оманливого майбутнього. Її дієвість - спрямованість довкола, яка уможливлює ставлення до інших, розбиває кайдани

суперечливого індивідуалізму. Необхідно звернути увагу, що внаслідок подібного розриву, переконливо завершується конструктивна критика моралізму, економічного фаталізму та індивідуального самозаперечення. Отже, у процесі формування життєвих детермінант особистості, коли відбувається викриття суто індивідуального захаращення, вияскравлює новий зріз проблеми.

Особистість не обмежується претензійною вимогливісттю оточення, а формує її внаслідок комунікації, звертаючись до вирішення проблем інших. Така реалізація має специфічний характер. Негативна ж форма існування у соціумі - протиставлення намірів власного Я спільноті (його піденесення, самозакоханість, божевілля) є нічим іншим, як поразкою у спілкуванні, коли alter (інший) стає alienus (чужим)!

БІБЛІОГРАФІЧНІ ДАНІ

Автор: Клочков Ілля Володимирович, Клочков Илья Владимирович, Klochkov Ilia Vladimirovich.

Назва документу: Проблема розвитку особистосты у творчосты Е. Мунье; Проблема развития личности в творчестве Э. Мунье; The problem of development of person in theoretical issue E. Munye.

Ключові слова: наука, особистість, наукове знання, історія філософії; наука, личность, научное знание, история философии; science, person, scientific knowledge, history of philosophy.

Анотація (реферат): Стаття присвячена комплексному розгляду проблеми розвитку особистості в контексті творчості Е. Мунье; Статья посвящена комплексному расмотрению проблемы развития личности в контексте творчества Э. Мунье; Article dedicated to the complex review of the problem developments of person in context of works E. Munye.

Дата публікації документа та джерело: "Дні науки філософського факультету – 2011" Міжн. наук. конф. (2011; Київ). Міжнародна наукова

конференція “Дні науки філософського факультету – 2011”, 20-21 квіт. 2011 р.: [матеріали доповідей та виступів] / редкол.: А. Є. Конверський [та ін.]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2011. – Ч. 1. – 227 с. – С. 159-161.

Факультет, кафедра: Факультет бродильних і цукрових виробництв, кафедра філософії.